

Більшість учасників (69,4 %) мали низький рівень комунікативної залежності, що може свідчити про здорове та збалансоване використання інтернету. Однак, 27,8 % мали середній рівень, що вказує на певні труднощі з контролем над спілкуванням.

Таким чином, дослідження впливу віртуального спілкування на емоційний стан підлітків в контексті проблем онлайн навчання та війни в Україні має потенціал покращити розуміння та розробити практичні рекомендації для психологічної підтримки молоді. Дослідження цього питання може стати основою для розробки програм та ініціатив, спрямованих на зменшення негативного впливу віртуального спілкування на емоційний стан підлітків у таких складних умовах.

Список використаних джерел:

1. Віртуальний світ та підлітки: що показують дослідження? Центр громадського здоров'я України. МОЗ. URL: <https://phc.org.ua/news/virtualniy-svit-ta-pidlitki-scho-pokazuyut-doslidzhennya>
2. Гавриш О. О. Психологічні особливості комунікування в соціальних мережах осіб пубертатного періоду. URL: https://archer.chnu.edu.ua/jspuibitstream/123456789/3957/1/educ_2022_041
3. Галунко Н. В. Психологічні особливості спілкування підлітків у соціальних мережах. URL: <https://docs.academia.vn.ua/bitstream/handle>
4. Галяс В. І. Віртуальне спілкування переваги та недоліки. URL: <https://vseosvita.ua/library/virtualne-spilkuвання-perevagi-ta-nedoliki-283707.html>
5. Сердюк І. О. Соціальні мережі як ефективний інструмент інформаційно-психологічного впливу в умовах російсько-українського воєнного конфлікту. URL: <https://er.nau.edu.ua/bitstream/NAU/44997/1>

Стрижак О.О., к.е.н., доц.,
доцент кафедри туризму Харківського національного економічного університету ім. Семена Кузнеця

ПРОБЛЕМИ ФУНКЦІОНУВАННЯ УКРАЇНСЬКОГО РИНКУ ПРАЦІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Сучасні умови функціонування ринку праці істотно змінилися протягом останніх років, система трудових відносин зазнає трансформацій, зумовлених діджиталізацією та формуванням Суспільства 5.0 [1; 2; 3]. Крім цих об'єктивних змін, український ринок праці зазнав негативного впливу необґрунтованої російської агресії. Її наслідком є суттєвий дисбаланс між попитом і пропозицією робочої сили. У складних умовах функціонування ринку праці України в умовах воєнних дій працівники стикаються з вимушеним безробіттям через закриття, релокацію підприємств або переорієнтацію виробництва на потреби воєнного часу. У той самий час деякі сектори економіки, пов'язані з обороною, відчувають

брак кваліфікованих фахівців. Роботодавці відчують гостру проблему найму й утримання персоналу, у той час як ризик військових дій, руйнування інфраструктури, порушення логістики, нестабільність економіки тощо роблять ринок праці непередбачуваним. Під час воєнних дій ринок праці зазнає суттєвих змін, що відрізняються від тих, що відбуваються у мирний час.

До ключових особливостей функціонування ринку праці в період воєнних дій належать:

1. Мобілізація трудових ресурсів: Військові дії зумовлюють мобілізацію частини працездатного населення. Окрім цього, відбувається консолідація трудових ресурсів у галузях, пов'язаних із військовими потребами, і відповідний перерозподіл робочої сили на ринку праці.

2. Збільшений попит на певні професії: Робота військово-промислового комплексу та галузей, що виробляють товари подвійного призначення, викликає підвищений попит на певні технічні та інженерні спеціальності, що призводить до дефіциту вузькоспеціалізованих співробітників.

3. Зміни в умовах праці: Воєнний час призводить до змін в умовах праці, посилення умов працевлаштування, зміни графіка роботи через комендантський час тощо.

4. Економічні наслідки воєнного конфлікту: Війна завдала руйнівного впливу на економіку країни, викликаного як зниженням споживчого попиту, так і руйнуванням критичної енергоструктури, що призводить до втрати робочих місць, вимушеної міграції робочої сили.

5. Державне регулювання ринку праці: Під час війни держава вживає спеціальні заходи із регулювання ринку праці, таких як контроль за зайнятістю, державні замовлення, фінансова підтримка для окремих сфер і секторів економіки.

До основних проблем, що впливають на функціонування економіки в цілому та ринку праці в остаточному підсумку, слід віднести нестачу ресурсів і матеріалів, а також підвищення їхніх цін і часу доставки, високий ризик для працівників через військові загрози, порушення виробничої інфраструктури та зниження попиту на продукцію через економічну нестабільність. Необхідність збереження життя і захисту персоналу призводить до зниження виробничої активності, зокрема за рахунок вимушених простоїв, що в свою чергу ще більше погіршує економічну ситуацію. Таким чином, воєнні дії серйозно позначаються на робочій силі, призводячи до скорочення робочих місць, погіршення умов праці, зниження оплати праці в багатьох сферах, погіршення морального, психічного і фізичного стану персоналу.

Крім того, низька оплата праці та нестабільні умови праці є поширеними проблемами, з якими стикаються багато працівників в Україні. Як наслідок спостерігається погіршення якості життя та відтік кваліфікованих кадрів за кордон у пошуках кращих можливостей. Високий рівень міграції відповідно призводить до дефіциту кваліфікованих кадрів у багатьох галузях, що також є чинником, який стримує економічне зростання.

Забезпечення стабільного функціонування ринку праці України на теперішній час пов'язано з вирішенням складних проблем, що ускладнюють економічний і соціальний розвиток країни. Одним з основних чинників, що уповільнюють процеси розвитку, є високий рівень безробіття, особливо серед молоді та людей з низьким рівнем освіти. Недостатня інвестиційна привабливість і нестабільність бізнес-середовища також створюють перешкоди для зростання зайнятості та розвитку підприємництва. Крім того, невідповідність між вимогами ринку праці та компетенціями населення обмежує можливості працевлаштування та спричиняє нерівність у доступі до роботи. Руйнування інфраструктури, втрата робочих місць, дефіцит кваліфікованих спеціалістів і підвищена конкуренція за позиції, що залишилися, - все це спричиняє серйозні труднощі для людей, які прагнуть знайти або зберегти роботу. Вирішення цих питань вимагає комплексного підходу, що включає структурні реформи, інвестиції в освіту і підготовку робочої сили, а також заохочення інновацій та розвиток підприємництва. Необхідність забезпечення стабільної роботи економіки ставить перед урядом і бізнес-спільнотою складні завдання зі створення умов для забезпечення доступу до освіти та професійної перекваліфікації, а також підтримки малих і середніх підприємств, які відіграють важливу роль у створенні нових робочих місць.

Список використаних джерел:

1. Stryzhak O. Features of the relationship between human capital development and digital technologies in the context of Society 5.0 formation. *Agricultural and Resource Economics: International Scientific E-Journal*. 2022. № 8 (3). P. 224–243. URL: <https://doi.org/10.51599/are.2022.08.03.11>
2. Stryzhak O. Analysis of Labor Market Transformation in the Context of Industry 4.0. *Studia Universitatis „Vasile Goldis” Arad – Economics Series*. 2023. № 33 (4). P. 23–44. URL: <https://doi.org/10.2478/sues-2023-0017>

Ткачова М.С.,
студентка Університету митної справи та фінансів
Салюк М.А., к.психол.н., доцент кафедри психології
Університету митної справи та фінансів

ДО ПРОБЛЕМИ ДОСЛІДЖЕННЯ ОПТИМІЗМУ/ПЕСИМІЗМУ В СУЧАСНІЙ ПСИХОЛОГІЧНІЙ НАУЦІ

Сьогодні, в часи, коли довкола стає все менше об'єктивних причин радуватися життю а вірити в світле майбутнє, на перший план виходять особистісні ресурси людини, які не дають їй опустити руки та зневіритися. Одним з таких ресурсів виступає оптимізм та протилежний хоча і не віддільний від нього песимізм. В українській психології оптимізм наскрізно вивчався як складова позитивного мислення (В.Ф. Калошин), детермінанта особистісної амбівалентності (Т.М. Зелінська), психологічного благополуччя (Н.В. Коврига, Е.Л. Носенко), а також в межах вивчення інших психічних явищ (О.А. Ліщинська, В.С. Хомик).